

ՀՏԴ 910.4

Աշխարհագրություն

Վ. ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Սոցիալ-տնտեսական աշխարհագրության ամբիոն, դոցենտ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՏՈՒՐԻԶՄԸ ԵՎ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Երիտասարդությունը մեր հասարակության շարժիչ ուժն է: Նրա գործունեությամբ է պայմանավորված հասարակության վաղվա օրը, ապագան: Երիտասարդության գործունեությունը պայմանավորված է համապատասխան կառույցների առկայությամբ: Ցանկացած երկրի, այդ թվում տարածաշրջանի երիտասարդությունը գերազանցապես վարում է ակտիվ կյանք, և դա հաճախ արտահայտվում է տուրիզմի այս կամ այն ձևում: Միջազգայնորեն ընդունված է երիտասարդական տուրիզմը՝ որպես զբոսաշրջության տեսակ, և հոդվածի սահմաններում կփորձենք ներկայացնել նրա տեղը ժամանակակից հասարակության մեջ:

Բանալի բառեր՝ երիտասարդական տուրիզմ, մշակութային գործունեություն, ժամանցային գործունեություն, սպորտային տուրիզմ, ուսուցողատեղեկատվական տուրիզմ, առողջարանային տուրիզմ:

В. ГРИГОРЯН

МОЛОДЕЖНЫЙ ТУРИЗМ И СОВРЕМЕННОЕ ОБЩЕСТВО

Молодое поколение является движущей силой нашего общества. От его активной деятельности зависит завтрашний день и будущее страны. Соответствующие структуры общества обеспечивают деятельность молодежи. В любой стране или регионе молодежь в целом ведет активную и плодотворную деятельность, которая отражается в той или иной степени в разных видах туризма. Молодежный туризм во всем мире является развивающейся частью туристской отрасли. В рамках статьи представлена роль и место молодежного туризма в современном обществе.

Ключевые слова: Молодежный туризм, культурная деятельность, развлекательная деятельность, спортивный туризм, учебно-информационный туризм, оздоровительный туризм.

V.GRIGORYAN

THE YOUTH TOURISM AND THE MODERN SOCIETY

The youth is the impellent power of our society. The society's tomorrow's by the

day and the future are conditioned by the youth's activity. The youth's activity is conditional by the presence of appropriate structures. The youth in each country including the regional one, lead an absolutely active life. Ibo is often expressed in different kinds of tourism. The youth tourism is internationally recognized as a kind of tourism. We'll try to present its status in modern society within this article.

Key words: youth tourism, art activity, entertainment, sports tourism, teaching-international tourism health resort tourism.

Ներածություն: Մովորաբար երկրների սոցիալ-տնտեսական զարգացումը մեծ հաշվով կախված է հասարակությունից, որն էլ որոշում է երկրի ապագան: Հասարակության մաս կազմող երիտասարդությանը հիմնականում դիտարկում են որպես դաստիարակության և կրթության օբյեկտ, մոռանալով, որ երիտասարդությունը նաև հանրային արտադրության սուբյեկտն է, որն ընդունակ է ինքնուրույն գիտակցված գործունեության: Երիտասարդական կազմակերպությունները և այլ միավորումները, սկսած երիտասարդական շարժումներից մինչև ձևավորված կազմակերպություններ, հանդիսանում են հասարակական ուժ, որն ընդունակ է ազդել պետության կառավարության վրա, հատկապես հասարակության և իրենց շահերին վերաբերող հարցերին:

Խնդրի դրվածքը: Երիտասարդ տարիքում մարդն ավելի աշխատունակ է, դիմադրողականությունը՝ թե՛ ֆիզիկական և թե՛ մտավոր, ավելի ուժեղ է, ավելի ընդունակ է ինտելեկտուալ գործառույթների, դժվար եղանակներին տիրապետելուն: Երիտասարդներն ավելի հեշտ են կողմնորոշվում մասնագիտության, գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների հարցում: Ավելի արագ են ձևավորվում նրանց անհատականությունը և ֆունկցիոնալ հատկությունները (կազմակերպչական կարողություն, նախաձեռնում, ճարակություն ու քաջություն և այլն): Զգալի է այս հարցում սպորտաառողջարարական տուրիզմը: Այստեղ էլ ի հայտ են գալիս երիտասարդների դրական և բացասական հատկանիշները [5,3]:

Երիտասարդությունը հակված է ավելի ակտիվ գործունեության, որը նրան լիցքավորում է դրական զգացողություններով: Երիտասարդները շատ դժվարությամբ են հարմարվում միապաղաղ մասնագիտացված աշխատանքային գործունեությանը, իսկ ակտիվ գործունեությունը իրեն է ձգում ոչ միայն երիտասարդությանը, այլ նաև սոցիալական տարբեր մակարդակներում գրեթե գտնվող տարիքային բոլոր խմբերին [3,15]:

Այս հետաքրքրությունների տիրույթը շատ լայն է և բազմաբնույթ՝ սպորտային մրցումներ, խաղեր, տուրիստական արշավների մասնակցություն և այլն: Սպորտ-առողջարարական տուրիզմի ֆենոմենը կայանում է նրանում, որ այն զարգացող աշխարհում ներգրավում է երիտասարդների խմբերին առանց հետ նայելու: Այսօրվա սոցիալ-տնտեսական բարդ պայմաններում, հանգիստը և տուրիզմը լուրջ ազդեցություն ունեն երիտասարդության վրա: Այն երիտասարդությանը հնարավորություն է ընձեռում փոխել առօրյան [1, 44]: Ժամանակի հրամայականը մեծ դեր է խաղում երիտասարդների կյանքի, ապրելակերպի և հանգստի ընտրության մեջ: Այնպիսի գործոններ, ինչպիսիք են՝ ժողովրդագրական առանձնահատկությունները (երիտասարդների), անհատական և խմբային հետաքրքրությունները, ժամանցի անցկացման հարցում վերաբերմունքն ու նախասիրությունները, փոխեցին երիտասարդության պահանջների բնույթը և հանգեցրին ստեղծելու հանգստի նոր տեսակ՝ երիտասարդական տուրիզմ:

Երիտասարդական տուրիզմը սոցիալ-մշակութային տուրիզմի տեսակներից մեկն է, որի օգնությամբ կարող են ստեղծվել պայմաններ մարդկային պահանջմունքների և ունակությունների բացահայտման համար, ձևավորել հնարավորություններ ու կարողություններ, որոնք անհրաժեշտ են հասարակական կյանքում [2,4]: Տուրիզմի այս տեսակն համադրում է երիտասարդների ինքնաբերական կյանքի տուրիստական էքսկուրսիոն կազմակերպությունների պլանավորված գործունեությունը: Այժմ երիտասարդական տուրիզմը հանդիսանում է բազմապիսի էքսկուրսիոն երթուղիներ ստեղծող և առաջարկող ոլորտ: Առաջարկում է մշակութա-ժամանցային ծառայություններ, որոնք ներգրավում են երիտասարդությանը, ուղղորդում նրան դեպի առողջ ապրելակերպ, ուշադրություն շրջակա միջավայրին և այլն: Դրա հետ մեկտեղ սպորտ-առողջարանային տուրիզմը նորույթ է, որի կազմակերպումն անմիջականորեն կախված է միայն տուրիստական արշավների մասնակիցներից:

Սոցիալական տեսանկյունից տուրիզմի հիմնական գործառնություն է մարդու ֆիզիկական ուժի վերականգնումը՝ արտադրողական և կենցաղային գործունեություն վարելուց հետո: Բայց դրա հետ մեկտեղ այն չի սահմանափակվում հանգստի պասիվ ձևով, ֆիզիկական ու հոգեբանական ուժերի վերականգնումով, այլ նաև ներառում է ժամանցի տեսակներ, ստեղծում է մարդ-բնություն հարաբերությունների շփման գոտի և այլն:

Ամենօրյա լարված աշխատանքային առօրյան, անընդհատ բնակության վայրի փոփոխությունը՝ կապված աշխատանքի և ուսման հետ, երիտասարդի կյանքը դարձնում են լարված ու միապաղաղ, որի ճիշտ նկարագիրն է առաջարկում տուրիզմի այս տեսակը: Տարբեր հետազոտությունների շնորհիվ դուրս են բերվել երիտասարդության հիմնական պահանջները՝ կապված հաղորդակցության, ժամանցի, ակտիվ և պասիվ հանգստի հետ: Այս բոլոր

պահանջմունքները կարելի է իրագործել տուրիզմում: Հանգիստի այս տեսակի միջոցով լիարժեք վերականգնվում է մարդու ֆիզիկական առույգությունը և հարստացվում՝ ներքնաշխարհը: Ե.Եգորիշևայի կարծիքով. «Տուրիզմը - դա ակտիվ հանգստի գլխավոր տեսակն է՝ հիմնված մարդ-բնություն անընդհատ փոփոխվող միջավայրի և ապրելակերպի ձևի սկզբունքով» [4, 66]:

Կարևոր է նշել այն, որ երիտասարդությունը՝ որպես հատուկ սոցիալական խումբ, իր բազմազան պահանջմունքները կարող է իրագործել միայն մշակութաժամանցային գործունեությամբ, որը և ապահովում է տուրիզմը [6, 131]:

Երիտասարդական տուրիզմի ակնհայտ տարբերությունը կայանում է նրանում, որ երիտասարդությունը հանդիսանում է ամենապահանջկոտ սոցիալ-ժողովրդագրական խումբը: Նրան ամենաքիչն է հետաքրքրում սննդի որակը կամ սպասարկման մակարդակը: Երիտասարդության համար պարտադիր պայման չեն բարձրակարգ պայմանները տուրիստական արշավներում կամ ճանապարհորդությունների ժամանակ: Նրան ավելի շատ հետաքրքրում է որոշակի հարմարավետության մակարդակը, չափավոր մատչելի գները և տարիքային պահանջներին համապատասխան հագեցած մշակութաժամանցային գործունեությունը :

Երիտասարդության հետաքրքրությունը տուրիզմի նկատմամբ բացատրվում է նրանով, որ միջավայրում սոցիալ-մշակութային ներուժը զարգացնելու հնարավորության համար պարտադրվածություն չկա: Այս ամենի հետ կարելի է համաձայնել: Հետազոտությունները ցույց են տվել, որ երիտասարդության կարծիքով, տուրիզմում որպես կանոն բացակայում են ցուցադրականը, ձևականությունը և չափից դուրս կազմակերպվածությունը: Այստեղ օպտիմալ կերպով համադրված են զանգվածային և փոքրածավալ աշխատանքային ձևերը: Սրա վառ ապացույցն են ուսանողների կողմից շատ հաճախ կազմակերպվող ու պահանջվող և մեր կողմից իրականացվող երթուղիները, որոնք կրում են այդպիսի բնույթ: Երիտասարդության հետաքրքրությունը տուրիզմի այս կամ այն տեսակների հանդեպ բացատրվում է նրանով, որ յուրաքանչյուր անհատ կարող է ընտրել տուրիզմի այն տեսակը, որն ավելի հոգեհարազատ է իրեն և կարող է բավարարել իր հետաքրքրությունները: Տուրիզմի այնպիսի տեսակներ, ինչպիսիք են՝ սպորտային և ուսուցողատեղեկատվականը, հանդիսանում են տարիքային այս խմբի համար առավել համապատասխան և ավելի պահանջված: Այսպես, սպորտային տուրիզմում տիրում է փոխաջակցություն և օպտիմիզմի մթնոլորտ, որը չափազանց անհրաժեշտ է երիտասարդության շրջանում: Երիտասարդ տուրիստների մեծամասնության համար սպորտային ու տուրիզմի այլ ձևերի հետ առնչությունը հաճույք և ուրախություն է պարգևում շփման ընթացքում: Տուրիզմի առավելությունը կայանում է նրանում, որ տուրիերի ընթացքում մտերմանում են անձանոթ մարդիկ: Դա ոչ շատ հաճախ հանդիպող երևույթ է ժամանցային այլ ոլորտներում [2, 216]:

Ընդհանուր առմամբ, սպորտաառողջարանային տուրիզմը հանդիսանում է արդյունավետ զբաղմունքների համակարգ, որը փոխհատուցում է քաղաքային ապրելակերպի թերությունները: Սպորտային տուրիզմի ընթացքում պատմական, սոցիալ-մշակութային ու բնաաշխարհագրական միջավայրին ակտիվ ծանոթանալու միջոցով երիտասարդների համար ստեղծվում են ինքնահաստատվելու և վերագտնելու պայմաններ: Սպորտով զբաղվելը նպաստում է օրգանիզմի կոփմանը, ֆիզիկական զարգացմանը, կենդանի բնության ճանաչմանը, ֆլորայի և ֆաունայի ուսումնասիրությանը, աշխարհայացքի ընդլայնմանը, բնության նկատմամբ վարվելաձևի ունակությունների տիրապետմանը: Սպորտային տուրիզմն իրենից ներկայացնում է հասարակական շարժում, որի գլխավոր նպատակն է հանդիսանում մարդու առողջ ապրելակերպի ձևավորումը և հասարակությունը մի ամբողջություն դարձնելը: Տուրիզմի այս տեսակը միավորում է սպորտային, հոգևոր և ուսուցողական տարրեր ու չի պահանջում շատ ներդրումներ:

Եզրակացություններ: Ընդհանրացնելով վերը թվարկածը՝ հանգում ենք այն եզրակացության, որ երիտասարդական տուրիզմը, հանդիսանալով երիտասարդության ժամանցի ձևերից մեկը, ուղղորդված է ֆիզիկական և մտավոր ուժերի վերականգնմանը, բավարարում է երիտասարդ մարդու պահանջմունքները շփման, ժամանցի, ակտիվ և շարժունակ հանգստի ընթացքում:

Գրականություն

1. Биржаков М.Б., Никифоров В.И., Аналитическая записка. Состояние и проблемы туризма в Российской федерации. СПб, 2004, 82 с.
2. Биржаков М.Б., Введение в туризм, М. 2002, 320 с.
3. Гольцов Г.Г., Проектирование социально-культурной деятельности, Орел 1998, 68 с.
4. Квартальнов А.В., Социально-педагогические основы развития спортивно- оздоровительного туризма: диссертация д-ра пед. Наук, 13.00.2001, М. 2006,- 5 с.
5. Трегубов Б.А., Свободное время молодежи: сущность, типология, управление СПб, 1991, 152 с.
6. Шаповал Г.Ф., История туризма, Минск, 1999 г. 284 с.

Հոդվածը տպագրության է երաշխավորել խմբագրական խորհրդի անդամ, աշխ. գ.դ. Ա. Ռ.Ավագյանը: